



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl soudcem Mgr. Kamilem Tojnerem v právní věci

žalobce: **I. B.**, nar.,
státní příslušností Ukrajina,
bytem v ČR ,

zastoupen JUDr. Petrem Novotným, advokátem,
sídlem Archangelská 1, Praha 10,

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky,**
sídlem Nad Štolou 3, Praha 7,

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 11. 2021, č. j. OAM-623/ZA-ZA11-LE27-2021,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 11. 2021, č. j. OAM-623/ZA-ZA11-LE27-2021, **se zrušuje** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného, jímž bylo rozhodnuto, že se jeho žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítá jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).

Shodu s prvopisem potvrzuje M. T.

2. Žalobce uvedl, že k žádosti mj. sdělil, že naposledy ve vlasti žil v Zakarpatské oblasti, kde měl i registrovaný pobyt. Z vlasti vycestoval v říjnu 2019 do Maďarska, poté jel do ČR. Cestoval na základě maďarského pracovního víza, ale neví, jaký druh pobytu to byl. Do ČR přijel asi v dubnu 2020. Jako důvod žádosti uvedl, že se nechce vrátit na Ukrajinu, neboť je tam válka a stále předvolávají do armády, ve svých 50 letech nechce jít bojovat. Důvodem bylo také to, že se v ČR seznámil s partnerkou, chtěl by zde zůstat. Obává se návratu na Ukrajinu z důvodu tamního konfliktu. S vysokou pravděpodobností by byl povolán do armády, a následně do bojových operací, kdy by byl reálně ohrožen na životě. Žalobce je přesvědčen, že žalovaný nepostupoval při vydání rozhodnutí v souladu se zákonem, měl vést meritorní řízení a v jeho rámci posoudit důvody žádosti s ohledem na skutečnost, že vyšly najevo nové zásadní skutečnosti, které nebyly známy v předchozím pravomocně skončeném řízení, a které v kombinaci s dříve uvedenými skutečnostmi odůvodňovaly udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, případně doplňkové ochrany dle § 14a zákon o azylu.
3. Žalobce namítá porušení § 3 správního řádu, skutkový stav nebyl dle žalobce zjištěn způsobem, o němž nejsou významné pochybnosti, a v rozsahu nezbytném vzhledem k okolnostem případu, dále namítá porušení § 50 odst. 2 zákona o azylu, neboť si žalovaný dle něj neopatřil dostatečné podklady. Pokud by se žalovaný těchto pochybení nedopustil, nepochybně by dle žalobce musel rozhodnout o udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu nebo o udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu, nikoli však rozhodnout o nepřipustnosti žádosti podle § 10a písm. e) zákona o azylu.
4. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Má za to, že postupoval v souladu se zákonem o azylu a jednotlivými ustanoveními správního řádu, zjistil skutečný stav věci, případ posuzoval ve všech souvislostech, zabýval se všemi skutečnostmi, které žalobce v průběhu správního řízení uvedl, opatřil si potřebné podklady. Žádost byla posouzena jako nedůvodná podle § 16 odst. 2 zákona o azylu. Žalovaný podotkl, že žalobní body jsou v obecné rovině bez bližší konkretizace, v čem je spatřováno pochybení žalovaného. Podle § 16 odst. 2 zákona o azylu se jako zjevně nedůvodná zamítne žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o mezinárodní ochranu pochází ze státu, který ČR považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi původu považovat nelze. Základem vnitrostátní úpravy konceptu bezpečných zemí původu je procedurální směrnice. Ta v bodu 40 své preambule uvádí, že pokud lze třetí zemi pokládat za bezpečnou zemi původu, měly by mít členské státy možnost označit ji za bezpečnou a vycházet z domněnky, že je pro daného žadatele bezpečná, pokud žadatel neprokáže opak. Zařazení Ukrajiny na tento seznam znamená, že Ukrajina, s výjimkou poloostrova Krym a části Doněcké a Luhanské oblasti, splňuje uvedené podmínky pro označení země za bezpečnou podle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Domněnka, o tom, že jde vůči žadateli o bezpečnou zemi, je vyvratitelná. Každý žadatel pocházející z bezpečné země původu má možnost prokázat, že v jeho konkrétním případě by se domněnka bezpečnosti uplatnit neměla. Žalobce však žádný důkaz v tomto smyslu nepředložil. Vyvrátit domněnku bezpečnosti Ukrajiny nejsou způsobilé ani důvody, pro které žalobce žádá o udělení mezinárodní ochrany. Žalobce ani neprokázal, že by v jeho případě neměl k dispozici účinné prostředky vnitrostátní ochrany. Dle jeho vlastního prohlášení pochází ze Zakarpatské oblasti, kde naposledy pobýval a byl přihlášen k pobytu, tedy z oblasti, která je pod správou ukrajinské ústřední vlády a nevztahuje se na ni výjimka definovaná v uvedené vyhlášce. Co se týče obavy žalobce z povolání k výkonu

vojenské služby a případného nasazení do války, obecně platí, že tato není relevantní. Dle názoru žalovaného jsou informace, které použil, dostatečně aktuální, objektivní.

5. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení a po zhodnocení uvedených skutečností dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
6. Dle § 16 odst. 2 zákona o azylu *jako zjevně nedůvodná se zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.*
7. Dle § 16 odst. 3 zákona o azylu *jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle odstavce 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu brozí vážná újma podle § 14a.*
8. Zákon o azylu u zjevně nedůvodných žádostí dle § 16 zákona o azylu počítá s aplikací tzv. konceptu bezpečných zemí (bezpečná země původu, bezpečná třetí země a evropsky bezpečná třetí země). Tyto pojmy jsou definovány v § 2 písm. k) zákona o azylu (bezpečná země původu), § 2 písm. l) zákona o azylu (bezpečná třetí země) a § 2 písm. m) zákona o azylu (evropsky bezpečná třetí země). Podle unijního práva je třeba, aby existoval seznam takových zemí. Tento seznam obsahuje vyhláška č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců (dále jen „vyhláška“).
9. Žalovaný žalobou napadeným rozhodnutím zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou dle § 16 odst. 2 zákona o azylu, přičemž závěr o bezpečné zemi opřel o § 2 bod 24 vyhlášky, dle kterého se Ukrajina s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů považuje za bezpečnou zemi původu, a dále o Informaci OAMP Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu ze dne 30. 7. 2021, Informaci OAMP – Ukrajina – Situace v zemi ze dne 30. 6. 2021 a Informace MZV č. j. 102763-6/2021-LPTP ze dne 22. 2. 2021. Na základě zjištěných skutečností zamítl žádost jako zjevně nedůvodnou se závěrem, že žalobce neprokázal, že by nebylo možné vůči němu považovat Ukrajinu za bezpečnou zemi původu. Žalobce se může vrátit na území pod kontrolou ukrajinské vlády.
10. Přestože soud dle § 75 s. ř. s. napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení posuzuje v mezích uplatněných žalobních bodů a vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, není takový postup bezvýjimečný a za určitých okolností může dojít k prolomení tohoto principu. Konkrétně jde o situaci, kdy je v souladu s čl. 10 Ústavy přímo aplikován čl. 2 a 3 Úmluvy. Dle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2016, č. j. 5 As 104/2013 -46: „je třeba pod úhlem mezinárodněprávní zásady ‚non-refoulement‘ vykládat tak, že stanoví závazek České republiky nevystavit žádnou osobu, jež podléhá její jurisdikci, újmě, která by spočívala v ohrožení života či vystavení mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání, a to např. tím, že bude vyhoštěna či v důsledku jiných okolností donucena vycestovat do země, kde by jí taková újma brozila.“

11. Ve zde řešené věci je konkrétně třeba zohlednit, že v zemi původu žalobce došlo po vydání rozhodnutí k významné změně poměrů, kdy v zemi probíhá válečný konflikt, přičemž tato skutečnost je nesporná a obecně známá. Za aktuální situace na Ukrajině by mohl být návrat žalobce na Ukrajinu v rozporu se zásadou non-refoulement.
12. Žalovaný při svém rozhodování vycházel z uvedené vyhlášky a informací o zemi, které nemohly reflektovat současnou situaci v zemi, kde aktuálně probíhá válečný konflikt, který zasahuje celé území Ukrajiny. Za nynější situace je zjevné, že Ukrajinu za bezpečnou zemi považovat nelze.
13. K tomu soud odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Azs 36/2022 – 31, ze dne 24. 3. 2022, v němž uvedl: *„Při soudním přezkumu se přitom soud k námitce neaplikovatelnosti § 16 odst. 2 zákona o azylu zabývá kromě existence vyvratitelné domněnky, že pro daného žadatele země původu není bezpečná, také tím, zda daná země splňuje jednotlivá kritéria bezpečnosti, jak je vymezuje Příloha I procedurální směrnice a § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Zkoumá také, zda informace o zemi původu založené ve správním spisu dokládají, že tato země skutečně splňuje kritéria bezpečnosti. Dle všeobecně známých informací o změně bezpečnostní situace na Ukrajině je zřejmé, že v zemi dochází k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, a celé území Ukrajiny proto nadále nesplňuje jedno z kritérií bezpečnosti. Informace o zemi původu založené ve spise a pocházející z dubna a srpna 2020 z logiky věci (neboť napadené rozhodnutí i napadený rozsudek byly vydány před počátkem války, která zasáhla celé ukrajinské území) nemohou dokládat, že Ukrajina tato kritéria splňuje. Nemůže proto obstát teze, že Ukrajina je bezpečnou zemí původu (k tomu obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 3. 2022, č. j. 10 Azs 537/2021 - 31). Nic na tom nemění ani skutečnost, že její území se s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů nachází na seznamu bezpečných zemí původu stanovených ve vyhlášce č. 328/2015 Sb. Je na žalovaném, aby vyhlášku novelizoval. Ostatně čl. 37 odst. 2 procedurální směrnice ukládá členským státům zajistit pravidelný přezkum situace ve třetích zemích označených jako bezpečné (a § 86 odst. 4 zákona o azylu stanoví, že žalovaný je povinen přezkoumat seznamy zemí stanovené vyhláškou nejméně jedenkrát v kalendářním roce).*
14. *S ohledem na změnu bezpečnostní situace, která je všeobecně známou skutečností, a ke které soud přihlédl, přestože nastala až po vydání rozsudku krajského soudu, neboť stěžovatelčin nucený návrat do země původu by mohl být v rozporu se zásadou non-refoulement, bude nyní povinností žalovaného, aby se žádostí stěžovatelky meritorně zabýval. Není tedy nadále na místě, aby postupoval podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, neboť Ukrajinu již nelze považovat za bezpečnou zemi původu. Nejvyšší správní soud nepředjímá, jak žalovaný žádost meritorně posoudí, přestože existence důvodných obav z hrozby vážné újmy v podobě vážného ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu odůvodňuje (při splnění dalších podmínek) udělení doplňkové ochrany podle § 14a ve spojení s § 14a odst. 2 zákona o azylu.“*
15. Soud tak má za to, že návrat žalobce by mohl být v rozporu s mezinárodními závazky, konkrétně zásadou non - refoulement. Nyní proto bude povinností žalovaného, aby se žádostí žalobce zabýval meritorně ve smyslu výše uvedeného. Vzhledem tomuto závěru se soud blíže nezabýval jednotlivými námitkami, ke kterým pouze nad rámec uvedeného podotýká, že lze souhlasit s žalovaným, že tyto námitky jsou značně obecné bez uvedení konkrétních pochybení, kterých se měl žalovaný vůči žalobci dopustit. Soud také pro úplnost upřesňuje, že žalobce v žalobě mj. uvádí, že žalovaný měl podle něj zohlednit nové

skutečnosti, a nikoli rozhodnout o tom, že je žádost nepřípustná, avšak žalovaný žádost žalobce zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, nebylo tedy rozhodováno o nepřípustnosti žádosti, nešlo o opakovanou žádost.

16. Soud z důvodů shora uvedených napadené rozhodnutí zrušil podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. z důvodu, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje zásadní doplnění, a věc podle § 78 odst. 4 s. ř. s. vrátil žalovanému k dalšímu řízení, kdy žalovaný je vázán výše vysloveným názorem soudu.
17. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce byl ve věci úspěšný, soud nicméně rozhodl o nepřiznání náhrady nákladů, a to z důvodu, že žalobce byl úspěšný výhradně z důvodu změny okolností v zemi původu, resp. změny bezpečnostní situace, které nastala až po vydání žalobou napadeného rozhodnutí. Žalovanému náhrada nákladů nenáleží.

Poučení:

Proti rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Kasační stížnost, která svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost (§ 104a s. ř. s.).

V Praze dne 30. 3. 2022

Mgr. Kamil Tojner v. r.
soudce